

ΑΘΗΝΑΙ
12
ΙΟΥΝΙΟΥ
1948

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟΝ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ΄.

Σημ.— Μετά τὰς 2 μ.μ. ὡς καὶ τὰς ἑορτὰς
τηλεφωνεῖτε ἀριθ. 70—412.

ΙΔΡΥΤΗΣ : ΜΙΧ. ΧΡ. ΑΙΛΙΑΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : Ε. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΔΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΗΡΩΔΟΤΟΥ 26
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ Σ.

ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΜΑΣ ΠΛΟΥΤΟΥ

ΤΡΙΑ ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ κ. ΑΝΑΣΤ. ΚΩΝΣΤΑ, Δοκτ. ΧΗΜΙΚΟΥ-ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Η ΑΓΟΡΑΝΟΜΙΚΗ Τ

*Έλεγχος τιμών και φερελογία.—Καθορισμός τῶν βασικῶν εἰ-
τιμήσεων.—Τὰ τροποποιητέα σημεῖα τοῦ Ἄγορανομικοῦ Κώδ.

Ο αιών της τεχνικής.

Ἐκείνο πού χαρακτηρίζει ἰδιαιτέρως τὴν ἐποχὴν μας, ἂν τὴν συγκρίνομεν πρὸς ἄλλας ἐποχὰς τῆς ἱστορίας, εἶναι ἡ ἐξαιρετικὴ ἀνάπτυξις τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνικῶν ἐφαρμογῶν καὶ τοῦ ὀργανωτικοῦ πνεύματος. Ἡ χρησιμοποίησις δυνάμεων πρὸς ἀπόκτησιν ὠφελείας εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς Τεχνικῆς. Ἡ Τεχνικὴ περιλαμβάνει κάθε προοχεδιασμένην ἐργασίαν πού ἀποβλέπει εἰς χρησιμοποίησιν τῶν φυσικῶν ὑλικῶν, τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως καὶ τῶν φυσικῶν νόμων πρὸς ὄφελος τοῦ ἀνθρώπου. Μὲ τὴν Τεχνικὴν συνεπῶς ἀξιοποιούμεν ἐκεῖνα πού μᾶς παρέχει ἡ φύσις μὲ τελικὸν σκοπὸν τὴν καλλιτέρευσιν τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς μας καί, γενικότερον, τὴν ἐξύψωσιν τοῦ βιοτικῆς μας ἐπιπέδου.

Αἱ πλοῦτοπαράγονται πηγαὶ μιᾶς χώρας εἶναι ἡ καλλιεργήσιμος γῆ, τὰ δάση, ἡ θάλασσα, ὁ ὀρυκτὸς πλοῦτος, ὁ ὑδατικὸς πλοῦτος, αἱ πηγαὶ ἐνεργείας καί, τέλος, ἡ διανοητικὴ καὶ σωματικὴ ἐργασία τῶν κατοίκων τῆς. Τὰ διὰ τῆς συμβολῆς τῆς ἐνεργείας παραγόμενα ἀγαθὰ δίδουν εἰς τὸν πληθυσμὸν τὴν δυνατότητα νὰ διατηρῆται καὶ νὰ ἐκπληρωθῆται τὰς λοιπὰς ἀνάγκας του καὶ δίδουν εἰς τὸ κράτος τὴν δυνατότητα νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τὰ ἐξόδα τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀμύνης τῆς χώρας καὶ τῆς προόδου αὐτῆς. Ἐὰν ἡ χώρα δὲν παράγει ἀρκετὰ ἀγαθὰ, τότε καὶ ὁ πληθυσμὸς ὑποφέρει καὶ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ κράτους δὲν πηγαινοῦν καλὰ, ἐπομένως ἡ οἰκονομία τῆς χώρας ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν παραγωγὴν ἀγαθῶν καὶ ἡ χώρα ὡς σύνολον ἀποτελεῖ μίαν μεγάλην τεχνικοοικονομικὴν ἐπιχείρησιν.

Τὰ διάφορα παραγόμενα ἀγαθὰ, τὰ προϊόντα ὅπως λέγομεν, ἡμποροῦμεν νὰ τα διαχωρίσωμεν ἀνάλογως τῆς προελεύσεώς των εἰς μεταλλευτικά, γεωργικὰ, δασικὰ, κτηνοτροφικὰ, ἀλιευτικὰ κλπ. καί, τέλος, εἰς βιομηχανικά. Ἡ βιομηχανία, χρησιμοποιοῦσα ὡς πρώτας ὕλας τὰ προϊόντα ἄλλων προελεύσεων ἢ καὶ ἄλλων βιομηχανικῶν, παράγει διὰ τῆς βιομηχανικῆς ἐπεξεργασίας νέα προϊόντα ἀνωτέρας ἀξίας.

Τὸ πρῶτον μέσον πού ἐχρησιάσθη ὁ ἀνθρώπος διὰ νὰ ἐξελεγχθῆ τεχνικῶς ἦτο ἡ φωτιά. Ἡ ἑλληνικὴ μυθολογία μᾶς λέγει ὅτι οἱ θεοὶ ἐτιμώρησαν τὸν Προμηθεῖα ἐπειδὴ ἔχρησε εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν φωτιά. Μὲ τὴν φωτιά ὁ προϊστορικὸς ἀνθρώπος ἐπέτυχε νὰ ἐκκαμινεύσῃ μεταλλεύματα καὶ νὰ παραγάγῃ χαλκὸν καὶ σίδηρον. Ἡ ἀνακάλυψις τῶν μετάλλων αὐτῶν πρὶν ἀπὸ 5.000 χρόνια, ἠλλάξε ἐντελὸς τὰς συνθήκας τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Μὲ τὰ μέταλλα αὐτὰ ἐκίμασαν τὰ πρῶτα πραγματικὰ ἐργαλεῖα διὰ νὰ καλλιεργήσῃ τὴν γῆν, νὰ κατεργασθοῦν τὰ ξύλα, νὰ ἐξορύξουν περισευτέρους θησαυροὺς ἀπὸ τὴν γῆν καὶ διὰ νὰ προστατευθοῦν ἀπὸ τοὺς κινδύνους πού τοὺς περιεστοίχιζαν. Ἡ διάδοσις τῶν μετάλλων αὐτῶν ἐσήμανε τὸ τέλος τῆς ἀγρίας καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ σημαντικώτερα ἀνακάλυψις πού ἐπηκολούθησε, ἀσφαλῶς ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνας, ἦτο ὁ τροχός, ἡ ρόδα, πού ἔδωσαν εἰς τὸν ἀνθρώπον τὴν δυνατότητα νὰ κατασκευάσῃ τὸ πρῶτον τροχοφόρον μεταφορικὸν μέσον, καὶ κατόπιν νὰ ἐκμεταλευθῆ τὴν δύναμιν τοῦ νεροῦ καὶ τοῦ ἀνέμου, ἀλλὰ τὸ γεγονός πού ἐσήμανε τὴν ἀρχὴν μιᾶς νέας ἐποχῆς ἦτο ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἀτμομηχανῆς κατὰ τὸ 1770. Ἀπὸ τότε ὁ ἀνθρώπος ἀπέκτησεν ἕνα ἀνεκτίμητον βοηθόν.

Ἡ ὑλικὴ δύναμις ὅμως δὲν ἦτο ἀρκετὴ διὰ τὴν πρόδον καὶ τὴν ἐξέλιξιν, ἐχρηιάζετο καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ συμβολή, ὅχι μόνον ἡ ἐμπειρία καὶ αἱ τυχαῖαι ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις. Καὶ ἔτσι ἐφθάσαμεν εἰς τὴν σημερινὴν στενὴν συνεργασίαν τῆς ἐπιστήμης μὲ τὴν τεχνικὴν ἐφαρμογὴν, πού ἔδωκε τὴν δυνατότητα τῆς σημερινῆς μακροπληρικῆς ἐξελίξεως τῶν τεχνικῶν ἐφαρμογῶν καὶ πού μετέβαλε τὸσον εὐκίμως τὰς συνθήκας τῆς σημερινῆς ζωῆς μας ὅσοις ἀρκεῖ νὰ ἀναφίρωμεν ὅτι μέσα εἰς τὸν τελευταῖον αἰῶνα ἡ παραγωγὴ τῆς βιομηχανίας ἔχει ἐκκατασκευάσῃ καὶ ἡ τεχνικὴ κατασκευὴ τῶν διαφόρων βιομηχανικῶν προϊόντων.

Κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίας ἐδημιουργήθη καὶ μία νέα ἐπιστήμη, ἡ ἐπιστὴμὴ τῆς ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας. Πολυὺς κόσμος γίνεται ἀδίκως, πολλὰ ἀγαθὰ καταστρέφονται ἀπὸ ἄλλειψιν ὀργανώσεως καὶ ἡ ἀνθρώπινος ἔχει πολλὰ ἀκόμη νὰ περιμένῃ ἀπὸ τὴν ἐπιστημονικὴν ὀργάνωσιν.

Μὲ τὴν αὐξάνσιν τῆς παραγωγῆς προήλθε μία ἀφθονία ἀγαθῶν, ὁ ἀνθρώπος ἔγινε πλουσιώτερος, ἡ κατανομή ὅμως τοῦ πλοῦτου μεταξὺ τῶν διαφόρων χωρῶν εἶναι ἄνισος. Αἰτία τῆς ἀνισότητος αὐτῆς εἶναι ἄλλοτε ἡ ἀφθονία τοῦ φυσικοῦ πλοῦτου, ἄλλοτε παράγοντες ἐθνικοὶ καὶ ἄλλοτε ἡ ἐργατικότης τῶν κατοίκων.

Μεταξὺ τῶν χωρῶν πού στεροῦνται ἀφθόνου φυσικοῦ πλοῦτου εἶναι καὶ ἡ Ἑλλάς. Ἐκτός τούτου μακρὰ σκλαβιά ἐσταμάτησε ἐπὶ 500 χρόνια κάθε πρόδον καὶ κάθε προστάθειά νὰ συμβαδίσῃ μὲ τὸν πολιτισμὸν ἄλλων προοδευμένων χωρῶν. Ἀλλὰ ἡ σκλαβία αὐτὴ δὲν ἐβρυσεν ποτὲ τὴν ζωικότητα τοῦ Ἑλλήνων καὶ φθάνει νὰ παρατηρησῶμεν τί ἔγινε εἰς τὸν τόπον μας κατὰ τὰ τελευταῖα 100 χρόνια διὰ νὰ πεισθῶμεν περὶ αὐτοῦ. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἀρκεῖ. Μένουν πολλὰ ἀκόμη νὰ γίνων. Πιθανὸν νὰ

μὴ ἔχομεν ἀφθόνου φυσικὸν πλοῦτον ὅπως ἄλλαι χώραι, ἔχομεν ὅμως ἀκόμη πολλὸν πλοῦτον ἀνεκμετάλλευτον, ἀρκετὸν διὰ νὰ ζήσομεν καὶ διὰ νὰ εὐημερήσομεν, ἀρκεῖ νὰ τὸν μελετήσομεν κατὰ τρόπον ἐπιστημονικὸν καὶ νὰ τὸν ἐκμεταλλευθῶμεν μὲ σύστημα καὶ μὲ ὀργάνωσιν.

Μία γενικὴ εἰκὼν τῆς Ἑλλάδος

Ἀπὸ τὰ 130.000 τετρ. χιλιόμετρα τῆς ὀλικῆς ἐκτάσεως ἔχομεν περίπου:

- 25 ο/ο καλλιεργήσιμα
- 15 ο/ο δάση
- 10 ο/ο λειβάδια καὶ
- 50 ο/ο ἄγρονα ἐδάφη.

Τὸ 1828 ἔχομεν 16 κατοίκους ἀνὰ τετρ. χιλιόμετρον, τὸ 1870 ἦσαν 29, τὸ 1907 ἦσαν 42 καὶ τώρα εἶναι ἄνω τῶν 56, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἐντός 120 ἐτῶν ἡ πυκνότης τοῦ πληθυσμοῦ ἔγινε τρισήμιου φορές μεγαλύτερα. Ἀπὸ τὸν πληθυσμὸν αὐτὸν τὸ 1/3 περίπου κατοικεῖ εἰς πόλεις ἄνω τῶν 5.000 κατοίκων καὶ τὰ ὑπόλοιπα 2/3 εἰς κωμοπόλεις καὶ χωριά.

Ἄνα τετρ. χιλιόμετρον καλλιεργούμενης γῆς ἔχομεν εἰς τὴν Ἑλλάδα περὶ τὰ 160 άτομα, ἐνῶ εἰς τὰ ἄλλα Βαλκανικὰ κράτη εἶναι 100—120, εἰς τὰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς χώρας 50—90 καὶ εἰς τὰς Ἠνωμ. Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς 17 μόνον. Ἡ ἀνάγκη τῆς αὐθίσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς μᾶς ὑπεχρέωσε νὰ καλλιεργῶμεν διαρκῶς περισευτέρας ἐκτάσεις, χωρὶς αὐταὶ καὶ νὰ εἶναι κατὰλληλοι πρὸς τοῦτο. Ἀποτέλεσμα εἶναι αἱ μικραὶ στρεμματικαὶ ἀποδόσεις, μικρότερα ἀπὸ κάθε ἄλλην εὐρωπαϊκὴν χώραν καὶ τὸ ὑψηλὸν κόστος τῶν κυριωτέρων γεωργικῶν μας προϊόντων. Κατὰ τὰ καλλίτερα προπολεμικὰ ἔτη ἐφθάσαμεν νὰ καλύπτωμεν τὰ 70—80 ο/ο τῶν ἀναγκῶν μας. Ἀνάλογοι συνθήκαι ἐπικρατοῦν καὶ εἰς τὴν κτηνοτροφίαν μας.

Τὰ δασικὰ μας προϊόντα ἐκάλυπτον τὰ 2/3 περίπου τῶν ἀναγκῶν μας.

Θὰ ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ ἔπροσπε ὄχι μόνον νὰ ἔχη ἐπάρκειαν εἰς προϊόντα ἀλιείας, ἀλλὰ νὰ κἀμῃ καὶ ἐξαγωγήν τούτων, ἀλλὰ καὶ ἐδῶ συνέβαινε τὸ ἀντίθετον.

Ἡ παραγωγή μας εἰς μεταλλεύματα εἶναι ἐπίσης πτωχὰ καὶ ἡ ἐγχώριος μεταλλοργία πολὺν περιωρισμένη, εἰς τῶσον ὅστε ἡ ἀξία τῶν εἰσγομένων μετάλλων εἶναι πολλαπλασία τῆς ἀξίας τῶν ἐξαγομένων μεταλλευμάτων.

Ἡ βιομηχανικὴ μας παραγωγὴ ἐφθασε νὰ καλύπτῃ τὰ 70—80 ο/ο τῶν ἀναγκῶν μας καὶ παρετηρεῖτο μία συνεχῆς ἐξέλιξις τῆς βιομηχανίας μας χωρὶς ὅμως νὰ ἔχη τεθῆ τὸ ὅλον βιομηχανικὸν ζήτημα ἐπὶ ὀρθῶν ἀρχῶν διότι ἔλειπον ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα μερικαὶ βασικαὶ βιομηχανία πού θὰ ἐπέτρεπον τὴν ἀνάπτυξιν ταύτης ἐπὶ σταθερῶν βάσεων.

Ἡ ἐκμετάλλευσις τοῦ ὑδατικοῦ πλοῦτου πρὸς παραγωγὴν ἐνεργείας ἦτο ἀσήμαντος ἐναντι τῶν ὑπαρχουσῶν δυνατοτήτων.

Ἀποτέλεσμα τῶν δυσμενῶν αὐτῶν συνθηκῶν ἦτο καὶ εἶναι τὸ χαμηλὸν βιοτικὸν ἐπίπεδον τῶν κατοίκων. Ἀπὸ τὸ ἐθνικὸν εἰσοδήμα μας, ὑπολογιζόμενον εἰς 60—70 δισεκατομμύρια προπολεμικῶν δραχ. τὰ 43 ο/ο περίπου παραχρῆστο ἀπὸ τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, τὰ 14 ο/ο ἀπὸ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν βιοτεχνίαν καὶ ἀκολουθοῦν οἱ ἄλλοι κλάδοι μὲ μικρότερα ποσοστά. Ἐν τῷ συνόλω του τὸ ἐθνικὸν μας εἰσοδήμα ἀνὰ κάτοικον εἶναι ἴσον πρὸς τὸ 1/5 τοῦ εἰσοδήματος ἄλλων προηγούμενων εὐρωπαϊκῶν χωρῶν καὶ πρὸς τὸ 1/10 τοῦ τῶν Ἠνωμ. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Ἀπὸ τὸ σύνολον τῶν ἐργαζομένων Ἑλλήνων τὰ 50 ο/ο περίπου ἀπασχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν, τὰ 18 ο/ο εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ βιοτεχνίαν, τὰ 8 ο/ο εἰς τὸ ἐμπόριον, τὰ 7 ο/ο εἰς τὴν κτηνοτροφίαν κλπ. Ἡ συγκρίσις μὲ ἄλλας χώρας μᾶς λέγει ὅτι προηγουμένα ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν βιομηχανικῶν ἐργαζομένων ἀπὸ τὰς ἄλλας Βαλκανικὰς χώρας, ἀλλὰ ὕστεροῦμεν ἀπὸ τὰς βιομηχανικὰς ἀνεπτυγμένας χώρας ὅπου τὸ ποσοστὸν τῶν ἀπασχολημένων εἰς τὴν βιομηχανίαν φθάνει μὲχρι 50 ο/ο.

Ἡ βιομηχανία μας ἀπασχολεῖ περὶ τοὺς 400.000 ἐγκατεστημένους Ἴππους, δηλαδὴ ἀνὰ κάτοικον περίπου τὸ 1/20 τοῦ Ἴππου, ἐνῶ εἰς ἄλλας χώρας ἡ ἀναλογία αὐτὴ εἶναι 10—20 φορές μεγαλύτερα, ἢτοι ἡ μηχανικὴ βοήθεια ἀντιστοιχεῖ μὲ 10—20 μηχανικοὺς ἐργάτας ἀνὰ κάτοικον.

Αἱ γενόμενα ἀπὸ τοὺς εἰδικούς μελέται ἔχουν ἀποδείξει ὅτι αἱ ὑδραυλικαὶ πτώσεις τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἱκαναὶ νὰ μᾶς δώσουν ἄνω τῶν 4 δισεκατομμυρίων ὀρειῶν χιλιῶν ἐτησίως ἀπὸ τὰς ὁποίας σήμερον ἐκμεταλλεῖται ὀλίγοτρονον ἀπὸ τὸ 1 ο/ο.

Τὸ ὀδικὸν μας δίκτυον εἶναι πολὺ κατώτερον ἀπὸ κάθε ἄλλην εὐρωπαϊκὴν χώραν.

Ἀπὸ τοὺς ὀλίγους αὐτοὺς ἀριθμοὺς καὶ ἀπὸ τὰς συγκρίσεις καταφάνεται ἡ θέσις τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως. Εἰς τὸ προσεχές φύλλον θὰ ἴδωμεν τί εἶναι δυνατόν νὰ κἀμωμεν διὰ νὰ διορθώσομεν τὴν ὑφισταμένην κατάστασιν, βάσει τῶν πολυαριθμῶν καὶ ἀξιολόγων μελετῶν τῆς τελευταίας τριετίας.